

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

Bernadette Loosen
b.loosen@nijmegen.nl
T 06 29 65 22 86

Ons kenmerk

E22.001833

Bijlage(n)

Bijgevoegd: Ja

Datum 18 oktober 2022
Onderwerp Startnotitie Arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid 2023-2027 Rijk van Nijmegen

Geachte leden van de raad,

In de bijlage bij deze brief treft u de Startnotitie Arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid 2023-2027 voor het Rijk van Nijmegen aan. Deze startnotitie is de eerste stap in de richting van een nieuw regionaal Arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid. Wij stellen in deze startnotitie de belangrijkste uitgangspunten voor nieuw beleid voor, waarover we met de gemeenteraad, onze partners en de Cliëntenraad Participatiewet in gesprek willen. Dat leidt tot een nieuw Arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid 2023-2027, vast te stellen door uw raad vóór 1 juli 2023. Het beleidsplan vormt de grondslag voor de Dienstverleningsovereenkomst tussen WerkBedrijf en gemeenten.

Aanleiding

Het huidige regionaal Arbeidsmarktbeleidsplan *'Werk voorop!'* is van kracht tot en met 2023. Er is aanleiding om niet tot 2024 te wachten met het invoeren van nieuw beleid. De wens voor herijking van het huidige beleid komt o.a. voort uit een evaluatieonderzoek bij het regionaal WerkBedrijf, de uitvoerder van de re-integratietaak van de Participatiewet (PW), de Wet sociale werkvoorziening (SW) en de arbeidsmatige dagbesteding (WMO). WerkBedrijf werkt voor de zeven gemeenten in het Rijk van Nijmegen. Het onderzoeksrapport over WerkBedrijf *'Samen aan het werk voor ondernemers en kandidaten'* van bureau De Beleidsonderzoekers is eind '21 aangeboden aan colleges en raden in de regio, die daarop hun zienswijzen hebben gegeven. Het rapport bevat aanbevelingen die we willen verwerken in nieuw beleid. Daarnaast geven de uitzonderlijke omstandigheden op de arbeidsmarkt aanleiding om ons huidige beleid te herijken.

Opbouw van de startnotitie

De kloof tussen vraag en aanbod (de 'mismatch') op de arbeidsmarkt vormt de rode draad in het Arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid. We stellen in de startnotitie een regionale visie op de arbeidsmarkt voor en werken die uit in de missie die we voor ons zien. Van daaruit doen we een voorstel voor de aanpak van de mismatch op de arbeidsmarkt. Vervolgens gaan we in op drie thema's die voortkomen uit het evaluatieonderzoek:

- de beleidsvisie op WerkBedrijf en de daarbij behorende dienstverlening;
- de strategische positie van WerkBedrijf;
- de financiering van WerkBedrijf vanaf 2024.

Regionale visie en missie, aanpak mismatch op de arbeidsmarkt

De krappe arbeidsmarkt kan de komende jaren meer kansen bieden aan werkzoekenden die tot op heden niet aan de slag kwamen. We zien dat vraag en aanbod met name kwalitatief ver uit elkaar liggen. We zijn ervan overtuigd dat werk meer biedt dan alleen een inkomen. Werk draagt bij aan een groter welzijn, een inkomen uit werk biedt meer kans op een zelfredzaam bestaan en zoveel mogelijk gelijke kansen op allerlei levensdomeinen. De omstandigheden van nu bieden de kans om hieraan weer uitvoering te geven. Als er momentum is voor kandidaten die lang geen kansen hadden, dan is het in deze tijd van krapte op de arbeidsmarkt. Dat brengt ons tot de volgende visie:

De arbeidsmarkt is er voor iedereen, dus voor mensen met meer en met minder mogelijkheden: voor startende jongeren, voor ouderen, voor inwoners met een migratieachtergrond, voor inwoners met een (arbeids-)beperking en voor inwoners die na een periode van werkloosheid weer re-integreren. Ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden werken in Rijk van Nijmegen intensief samen en voelen zich verantwoordelijk voor een inclusieve arbeidsmarkt.

De missie is om zoveel mogelijk mensen met een bijstandsuitkering een zo passend en duurzaam mogelijke plek te geven op de arbeidsmarkt. De gemiddelde werkzoekende met een bijstandsuitkering heeft een grote afstand tot de arbeidsmarkt (i.c. heeft langdurige begeleiding nodig om aan de slag te komen). We willen mensen die al langere tijd aan de zijlijn staan in staat stellen het beste uit zichzelf te halen, zich te ontwikkelen en zich duurzaam waar te maken op de arbeidsmarkt. We kiezen voor een aanpak waarin we langduriger investeren in kandidaten. Contacten met ondernemers blijven onverminderd belangrijk. We werken intensief en creatief samen in netwerken met werkgevers, onderwijsinstellingen en andere maatschappelijke organisaties.

De aanpak van de mismatch is dan ook gericht op een intensivering van de dienstverlening aan kandidaten door WerkBedrijf én gemeenten (lange termijn-trajecten, combinatie van zorg en re-integratie, veel persoonlijke begeleiding). De bedrijfsdienstverlening blijft onverminderd belangrijk om werkkansen te creëren voor de werkzoekende van nu.

Naast de opdracht in het kader van de Participatiewet, waarvan de re-integratietaak bij WerkBedrijf belegd is, hebben gemeenten ook andere rollen bij arbeidsmarkt vraagstukken. Denk hierbij aan taken op het vlak van Onderwijs, Economie, (boven-)regionale samenwerking en dergelijke. Deze bredere gemeentelijke rol op de arbeidsmarkt verwerken we in het uiteindelijke Arbeidsmarkt en re-integratiebeleid 2023-2027.

Beleidsvisie op de dienstverlening door WerkBedrijf

In eerder beleid is vastgelegd dat WerkBedrijf de vraag van werkgevers centraal stelt bij het ontwikkelen van kandidaten: de werkgever is de klant. De bedrijfsdienstverlening is zodoende leidend voor WerkBedrijf -als er mogelijkheden zijn voor kandidaten.

We hebben te maken met een grote kloof tussen vraag en aanbod. Zonder een passend aanbod van kandidaten hebben we ondernemers niets te bieden; ondernemers zijn onmisbaar in het aanbod van passend werk.

We zien WerkBedrijf dan ook niet langer als een arbeidsbemiddelingsorganisatie die primair gericht is op werkgevers als klant en op korte termijn-uitstroom. We zien ook een belangrijke taak weggelegd in mensontwikkeling, door kandidaten (op langere termijn als dat nodig is) kansen te bieden tot ontwikkeling in hun vaardigheden, bij voorkeur in de richting van een betaalde baan.

We zien WerkBedrijf als een arbeidsbemiddelingsorganisatie met taken in intensieve mensontwikkeling en in bedrijfsdienstverlening. Het investeren in kandidaten op lange termijn enerzijds is van cruciaal belang om de bemiddelingstaak op de huidige arbeidsmarkt te kunnen vervullen; anderzijds is het investeren in relaties met bedrijven en het zoeken naar werkkansen onmisbaar bij het plaatsen van kandidaten op werk.

WerkBedrijf zal in de dienstverlening werken in een passende balans tussen kandidaats- en bedrijfsdienstverlening, afhankelijk van waar de situatie op de arbeidsmarkt om vraagt. Arbeidsbemiddeling blijft het primaire doel.

Strategische positie van WerkBedrijf

In het evaluatierapport over WerkBedrijf 'Samen aan het werk voor ondernemers en kandidaten' wordt de aanbeveling gegeven om de positie van WerkBedrijf in de arbeidsmarktregio te verstevigen. De gedachte daarbij is 'WerkBedrijf een bredere opdracht te geven om samen met de drie O's (Onderwijs, Ondernemers en Overheid) mismatches op de regionale arbeidsmarkt het hoofd te bieden en transitie op de arbeidsmarkt -van werk naar werk, van school naar werk, van uitkering naar werk en van uitkering naar school- zo soepel mogelijk te laten verlopen. Dit kan ook een nieuwe impuls geven aan het lokale draagvlak voor regionale samenwerking.'

We zien op dit moment veel samenwerkingsverbanden binnen de drie O's in onze arbeidsmarktregio. De toekomst van de Regionale Mobiliteitsteams wordt momenteel besproken binnen de Regionale Tafel Arbeidsmarkt RTA). De wet SUWI schrijft de arbeidsmarktregio's voor om een gemeenschappelijke werkgeversdienstverlening te organiseren (door WerkBedrijf en UWV/Werkgeversservicepunt). Ook wordt binnen de Groene Metropool Regio in de arbeidsmarktregio's Nijmegen en Arnhem gewerkt aan een Human Capital Agenda en een Human Capital Akkoord om de mismatch op de arbeidsmarkt het hoofd te bieden. Onderwijsaanbieders en ondernemers(-organisaties) zitten evenmin stil.

Samenwerking binnen de triple helix is van belang voor een goed functionerende arbeidsmarkt. In onze regio zien we de vorming van een regionaal Werkcentrum, waarin werkgevers- en werkzoekendendienstverlening samen komen, als uitwerking van een

verstevigde samenwerking binnen de triple helix. Partijen nemen daaraan gelijkwaardig deel. Bestuurders vanuit onderwijs, ondernemers en overheid zijn aangesloten via de Regionale Tafel Arbeidsmarkt. We zien WerkBedrijf daarbij als belangrijke partner met een oriëntatie op de Participatiewet, een partner die vertegenwoordigd is in diverse samenwerkingsverbanden.

Vooralsnog richten we ons op de bestaande bestuurlijke samenwerking via o.a. de RTA, realiseren we een regionaal Werkcentrum en zoeken we aansluiting bij de Human Capital Agenda van de Groene Metropool Regio. Vooralsnog zien we geen noodzaak om de strategische positie van WerkBedrijf te heroverwegen.

Financiering van WerkBedrijf vanaf 2024

Sinds de oprichting van WerkBedrijf is in de juridische regeling van de MGR vastgelegd dat gemeenten het Participatiebudget (de ‘klassieke’ re-integratiemiddelen) zoals wij dat herleidbaar in het gemeentefonds van het rijk ontvangen, in zijn geheel overhevelen naar de MGR. WerkBedrijf baseert zijn begroting op die ingelegde budgetten.

Vanaf 2023 verandert het financiële verdeelmodel van het rijk voor o.a. het Sociaal Domein, waarvan Participatie deel uitmaakt. Het budget voor re-integratietaken is dan ten opzichte van vorige jaren niet meer volledig te herleiden uit het gemeentefonds, i.c. het brede cluster Sociaal Domein. Gemeenten moeten zich beraden op de manier waarop zij WerkBedrijf in de toekomst willen bekostigen. Voor 2023 is de begroting van de MGR door het Algemeen Bestuur overigens vastgesteld. Dat betekent dat de middelen voor dat jaar vastliggen.

Gemeenten hebben met betrekking tot de keuze voor een nieuwe financieringssystematiek van WerkBedrijf de volgende wensen uitgesproken:

- meer inzicht in de kosten van de diverse soorten dienstverlening van WerkBedrijf (de huidige manier van financiering is te willekeurig en te vrijblijvend);
- langjarige (bijv. gedurende de looptijd van het beleidskader) zekerheid en stabiliteit voor WerkBedrijf over de hoogte van de budgetten;
- ruimte voor een lokaal ‘Participatiebudget’ om de inzet van bijv. participatiecoaches, activerings- en overige lokale projecten als voorbereiding op re-integratie naar werk te bekostigen.

We willen toewerken naar een financieringssystematiek die gebaseerd is op taken die we uitgevoerd willen zien en die een bepaalde prijs hebben. Dat is een bewustere manier van financiering en toerekening van kosten. Deze systematiek komt tegemoet aan de wens tot meer transparantie en kan langjarig worden toegepast. Er ontstaan meer mogelijkheden om te sturen en te bepalen in welke verhouding de taken worden uitgevoerd en wat dit mag kosten. Ook sluit de systematiek aan op de huidige praktijk en expertise van WerkBedrijf. Gemeenten gaan met WerkBedrijf de takendiscussie uitwerken. In het definitieve Arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid nemen we de concretisering van de financieringssystematiek op.

Vervolgproces

We bieden zowel de gemeenteraad alsook de Cliëntenraad Participatiewet aan om in het vierde kwartaal van 2022 een toelichting te geven op de voorgestelde beleidsuitgangspunten en eventuele vragen te beantwoorden. We willen ruimte bieden voor beeldvorming en opinievorming op dit onderwerp. De overige gemeenten in het Rijk van Nijmegen volgen eenzelfde proces.

Met alle inbreng bieden wij in het tweede kwartaal van 2023 een nieuw regionaal Arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid 2023-2027 aan, ter vaststelling door uw raad.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

mr. drs. A.H. van Hout
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester

Bijlage:

- Startnotitie Arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid 2023-2027 Rijk van Nijmegen